

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 308/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Lászlóom Lengyelom, advokátom, Športová 978/45, Dunajská Streda, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 187/2018 a jeho rozsudku z 28. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. septembra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia a jeho rozsudkom č. k. 3 Co 187/2018-510 z 28. mája 2020. Napadnutý rozsudok navrhujú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať im trovy právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) ako súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby sťažovateľov, ktorou sa domáhali (i) určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade v časti týkajúcej sa prevodu vlastníckeho práva k pozemku nachádzajúcemu sa v katastrálnom území Čunovo v obci Bratislava-mestská časť Čunovo a (ii) určenia, že na základe zmluvy o zriadení záložného práva uzatvorenej

medzi žalovaným v 2. rade a žalovaným v 3. rade nevzniklo záložné právo k predmetnému pozemku.

3. Sťažovatelia pred súdom prvej inštancie tvrdili, že ich naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy a určení neexistencie záložného práva je daný aj tým, že okresný súd svojím uznesením č. k. 50 C 12/2012-70 z 8. októbra 2012 prerušil konanie, ktoré iniciovali sťažovatelia, o určenie neplatnosti dražby, predmetom ktorej bola dotknutá nehnuteľnosť, do právoplatného ukončenia predmetného konania, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu o neplatnosti dražby. Keďže okresný súd naliehavý právny záujem sťažovateľov nezistil, ich žalobu zamietol a úspešným žalovaným priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

4. Proti predmetnému rozhodnutiu sťažovatelia podali odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. V jeho odôvodnení najskôr zhrnul skutkové okolnosti a právne závery súdu prvej inštancie a následne, posudzujúc odvolanie sťažovateľov, dospel po preskúmaní súdneho spisu k záveru, že nie je dôvodné.

5. Krajský súd, stotožňujúc sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, uviedol, že sťažovatelia nepreukázali naliehavý právny záujem, keďže sa ešte len bude rozhodovať o tom, či sú sťažovatelia osobami, ktorým sa vráti predmetný pozemok (oprávnenými osobami v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov) a keďže vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti v dobe rozhodovania súdu už bola iná osoba ako žalovaný v 2. rade.

6. Krajský súd uzavrel, že sťažovatelia ako žalobcovia v odvolaní neuviedli také skutočnosti, ktorými by spochybnili správnosť záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil.

7. Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že vo veci sťažovateľov vedenej okresným súdom pod sp. zn. 50 C 12/2012, toto konanie bolo uznesením z 8. októbra 2012 prerušené, bol 11. mája 2021 vydaný rozsudok, proti ktorému bolo podané odvolanie, a súdny spis zatiaľ nebol predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Sťažovatelia, majúci za to, že boli porušené ich v bode 1 označené práva, podali proti postupu krajského súdu v predmetnom konaní a proti napadnutému rozsudku o potvrdení zamietnutia ich žaloby ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) rozhodnutie krajského súdu nie je riadne odôvodnené, je svojvoľné, arbitrárne a nespravodlivé, b) okresný súd a krajský súd nesprávne interpretovali a aplikovali § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (pre rozhodnutie o prvom zo žalobných návrhov – určenie neplatnosti darovacej zmluvy, pozn.), resp. § 137 písm. c) CSP (pre rozhodnutie o druhom žalobnom návrhu na určenie neexistencie záložného práva, pozn.), vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu sťažovateľov, čo považujú za otázku zásadného právneho významu pre rozhodnutie súdu prvej inštancie,

- c) krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s ich podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní,
- d) súd prvej inštancie porušil svojím rozhodnutím princíp právnej istoty, pričom toto pochybenie nenapravil ani krajský súd v napadnutom rozsudku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľov.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

12. Podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súde podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

14. Ústavný súd bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s vecou uvádza, že nosné dôvody podanej ústavnej sťažnosti (nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku a spochybňovanie právneho posúdenie veci) v zásade zodpovedajú dôvodom dovolania (mimoriadneho opravného prostriedku) podľa § 420 písm. f) CSP, prípadne podľa § 421 ods. 1 CSP, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľov v tomto rozsahu teda predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

15. Najvyšší súd už judikoval, že „Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti)“ [uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017].

16. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia, hoci možnosť podať dovolanie mali, túto nevyužili. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (IV. ÚS 16/2020, II. ÚS 23/2020, I. ÚS 164/2021).

17. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti ani netvrdili (tým menej preukazovali), že dovolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto v okolnostiach danej veci neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

18. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

19. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľov, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 4. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu